

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка

Філософський факультет
Кафедра політології

Затверджено

На засіданні кафедри політології
філософського факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри проф. Анатолій РОМАНЮК

**Силабус з навчальної дисципліни
«Політичні інститути: кількісні виміри аналізу»,
що викладається в межах ОПП «Політологія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності 052 «Політологія»
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
2022 року вступу**

Львів – 2022

Назва дисципліни	Політичні інститути: кількісні виміри аналізу
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська 1, 79000
Факультет та кафедра, за якими закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра політології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань: 05 – соціальні та поведінкові науки Спеціальність: 052 політологія
Викладачі дисципліни	<i>Литвин Віталій Сергійович</i> , доктор політичних наук, професор кафедри політології ЛНУ ім. І. Франка, професор
Контактна інформація викладачів	Електронна адреса: vitaliy.lytvyn@lnu.edu.ua Сторінка викладача: http://filos.lnu.edu.ua/employee/vitaliy-lytvyn Місце знаходження: Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, ауд. 206
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Щовівторка, 14:50 – 15:35 год. (філософський факультет, кафедра політології, ауд. 206 + дистанційно) + У день проведення лекцій/семінарських занять. Також можливі он-лайн консультації через засоби віддаленого відео- й аудіозв'язку та емейлінг на електронну адресу викладача.
Сторінка дисципліни	https://filos.lnu.edu.ua/academics/bachelor/curriculum-politology
Інформація про дисципліну	<p>Політичні інститути формують стимули, котрі в свою чергу мають дуже значний вплив на стратегічний вибір, зроблений політичними діячами. В цьому сенсі політичні інститути є своєрідними "правилами гри" політичного процесу, а також створені для вирішення конкретних політичних проблем. З огляду на це, саме кількісний аналіз політичних інститутів може стати тим ключовим чинником, який зі значною долею очевидності свідчитиме про тенденції, перспективи та прогностичні варіанти розвитку політичного процесу. Саме з огляду на це, запропонована навчальна дисципліна та навчально-методичний комплекс мають розглядатись як один з елементів у контексті такого напрямку сучасної політичної науки, як порівняльна політологія. В цьому випадку наголос зроблено саме на кількісній складовій компаративного аналізу політичних інститутів. Курс розроблено з прицілом на усталені та новітні кількісні механізми, методики та виміри аналізу таких політичних інститутів, як соціополітичний поділ, система правління, політичний режим, глава держави, виконавча влада (урядовий кабінет та система урядування), законодавча влада (парламент і парламентаризм), партії і партійні системи, вибори та виборчі системи, демократизація, глобалізація й трансформація тощо. Методологічно курс сягає своїм корінням теорії раціонального вибору, але він також включає в себе й інші теоретико-методологічні парадигми і перспективи. Емпірично більшість запропонованих тем у контексті кількісного аналізу політичних інститутів будуть обговорюватися у контексті різних політичних режимів – як демократичних, так і авторитарних та перехідних (гібридних). В науковому плані дисципліна повинна бути використана як механізм диверсифікації та поглиблення (звуження) сфери наукового й політологічного аналізу.</p>

<p>Коротка анотація дисципліни</p>	<p>Дисципліна "Політичні інститути: кількісні виміри аналізу" є вибірковим курсом зі спеціальності 052 політологія для освітньої програми підготовки бакалаврів (у рамках блоку вибіркових дисциплін "Політичний аналіз і консалтинг"), яка викладається в п'ятому семестрі в обсязі 4,5 кредити (за ECTS). Дисципліну розділено на два змістові модулі. У першому модулі пропонуємо вивчення політичних інститутів в цілому, їхньої еволюції та сучасного стану розвитку. В рамках кількісних вимірів аналізу до розгляду представлено проблематику неоінституціональних методів політологічних досліджень і доказової політології, запропоновано до розгляду такі політичні інститути, як соціополітичний поділ, демократія і демократизація, трансформація, глобалізація, система державного правління, глава держави та виконавча влада. У другому змістовому модулі представлено суть та способи кількісних вимірів таких політичних інститутів: парламент і парламентаризм, партії та партійні системи, вибори та виборчі системи, ідеологічний спектр, уряди та урядування (стабільність й ефективність), конституціоналізм, конфлікт тощо. Курс складається із 10 тем, які вивчаються лекційно-семінарським, а також самостійним методом. У програмі курсу подано основні проблеми, котрі потрібно з'ясувати у рамках кожної з тем. У планах лекційних занять із дисципліни "Політичні інститути: кількісні виміри аналізу" запропоновано перелік планових лекцій і самостійних завдань курсу, а також перелік питань, які виносяться на заняття з списком використаних джерел. У плані семінарських занять з дисципліни також запропоновано перелік тем семінарських (практичних) занять й питань, які на ці заняття виносяться зі зазначеним списком потрібних для підготовки і проведення занять джерел. Додатково запропоновано перелік запитань на кожний із модульних контролів (передбачено два модульні контролі або аналогічні їм контрольні заходи). Окремо зазначено список літератури, який полегшить процес підготовки до занять та розширить поле навчального і наукового інтересу студентів.</p>
<p>Мета та цілі дисципліни</p>	<p>Метою вивчення дисципліни "Політичні інститути: кількісні виміри аналізу" є: ознайомити студентів із основами та принципами функціонування сучасних політичних інститутів, із особливостями застосування кількісних вимірів та методів у порівняльному аналізі політичних інститутів і систем; виробити у студентів уявлення про ефективність і якість політичних інститутів у сучасних політичних системах в рамках різних видів політичних режимів.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p><i>Основна література:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Литвин В. Атрибути та різновиди напівпрезидентської системи правління в Європі: інституційно-процесуальний і політично-поведінковий аспекти: монографія. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2018. 636 с. 2. Литвин В. Політичні режими сучасності: інституційні та процесуальні виміри аналізу. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2014. 632 с. 3. Панчак-Бялоблоцка Н. Політична структуризація парламентів країн Центральної Європи: Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. 324 с.

	<p>4. Сарторі Дж. Порівняльна конституційна інженерія: Дослідження структур, мотивів і результатів. К.: АртЕк, 2001. 224 с.</p> <p>5. Monroe K. Contemporary Empirical Political Theory. University of California Press, 1997. 329 p.</p> <p>6. Shepsle K. Analyzing Politics: Rationality, Behavior, and Institutions. W.W. Norton, 2010. 548 p.</p> <p><i>Додаткова література:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кармазіна М., Шурбована О. "Інститут" та "інституція": проблема розрізнення понять // Політичний менеджмент. 2006. № 4. С. 10–19. 2. Литвин В. Релевантність або нерелевантність "малих" партій: теоретизація, особливості та вияви // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 22. 2022. Вип. 22 (31). С. 17-26. 3. Панчак-Бялоблоцька Н. Теоретичні патерни й емпіричні показники стабільності урядів меншості у європейських парламентських демократіях // SHV. 2017. Vol. 3. No. С. 45-56. 4. Elgie R., Doyle D. Maximizing the Reliability of Cross-National Measures of Presidential Power // British Journal of Political Science. 2016. Vol. 46. No. 4. P. 731-741. 5. Fish S. Stronger Legislatures, Stronger Democracies // Journal of Democracy. 2006. Vol. 17. No. 1. P. 5-20. 6. Meijers M., Zaslove A. Measuring populism in political parties: Appraisal of a new approach // Comparative political studies. 2021. Vol. 54. No. 2. P. 372-407. 7. Romanyuk A., Lytvyn V. Electoral performance of new political parties in Ukraine: The context of electoral volatility at the parliamentary level (1998–2019) // The Czech Journal of Political Science. 2021. Vol. 3. P. 274–292. 8. Siaroff A. Comparative presidencies: The inadequacy of the presidential, semi-presidential and parliamentary distinction // European Journal of Political Research. 2003. Vol. 42. P. 287-312. <p><i>Інтернет-джерела:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Döring H., Manow P. Parliaments and governments database (ParlGov): Information on parties, elections and cabinets in modern democracies. URL: http://www.parlgov.org/ 2. Freedom in the World. URL: http://www.freedomhouse.org/report-types/freedom-world 3. Polity IV Project: Political Regime Characteristics and Transitions, 1800–2013. URL: http://www.systemicpeace.org/polity/polity4.htm 4. Nations in Transit. URL: http://www.freedomhouse.org/report-types/nations-transit 5. Varieties of democracy. URL: https://v-dem.net/
Тривалість дисципліни	1 семестр / 135 годин
Обсяг дисципліни	Загалом 135 годин, зокрема 48 години аудиторних занять. З них: 32 години лекцій, 16 годин практичних занять і 87 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>У результаті проходження курсу студент набуде <i>такі компетентності:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - СК04: Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності;

	<ul style="list-style-type: none"> - СК05: Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування; - СК07: Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності. <p><i>Програмні результати навчання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - РН3: Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності; - РН8: Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки; - РН15: Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу. <p>Після завершення цього курсу студент буде:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Знати:</i> теоретичні та методологічні засади аналізу політичних інститутів; логіку розвитку та еволюції неоінституціоналізму в ХХ-ХХІ століттях; понятійно-категоріальний апарат для дослідження політичних інститутів; сутність кількісних інструментів аналізу політичних інститутів, які властиві політичним системам; суть основних політичних інститутів: глави держави, парламенту, прем'єр-міністра, уряду, політичних партій, виборів; еволюцію та сучасний стан розвитку політичних інститутів у демократичних й авторитарних країнах світу; - <i>Вміти:</i> усвідомлювати сутність й еволюцію порівняльного методу досліджень політичних інститутів; розуміти патерни інституціоналізму і неоінституціоналізму (а також різновидів останнього); користуватись методами та інструментами кількісного аналізу політичних інститутів; кількісно аналізувати політичні, партійні та виборчі системи сучасних країн світу; розбирати повноваження політичних інститутів, еволюційні і трансформаційні процеси стосовно інститутів; володіти інструментарієм аналізу політичних інститутів, в тому числі різноманітними системами індексів; здійснювати порівняння політичних інститутів у сучасних країнах і їхніх політичних системах; доказово та комплексно підходити щодо розуміння сучасного політичного процесу на підставі кількісного аналізу.
Ключові слова	Політичний інститут, політична система, міжінституційні відносини, глава держави, уряд, прем'єр-міністр, парламент/легіслатура, партія, вибори, індекс, індикатор, маркер, порівняльний аналіз, кореляція, політичний режим, система правління
Формат курсу	Змішаний
Аудиторні особливості дисципліни	Проведення лекцій, семінарських занять, лабораторних і розрахункових робіт та консультацій для кращого розуміння тем дисципліни.
Теми дисципліни	Детально див. Додаток "Схему курсу"
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру Форма заліку – комбінована (тестовий + усний)
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з таких дисциплін, як "Політичні інститути і системи", "Політичні режими", "Партологія", "Псефологія", а також бажано елементи "Порівняльної політології", які достатні для сприйняття категоріального апарату порівняльної політології, елементів державознавства та параметрів аналізу політичних інститутів й міжінституційних відносин.

<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Презентації, лекції, колаборативне навчання (групові проекти, спільні розробки, групові розрахункові роботи, навчальні спільноти, тьюторство і т.д.), проектно-орієнтоване навчання, дискусія, семінари, самостійна робота, аналіз статистичних баз даних. Навчальні методи: пояснювально-ілюстративний, частково-пошуковий, інтерактивний, активізації навчання.</p>
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Вивчення курсу потребуватиме залучення персонального комп'ютера (принаймні лектором) і мультимедійного проектора. Крім того, бажано, щоби студенти також користувались персональними комп'ютерами. Для курсу не потрібно спеціалізованого програмного забезпечення (хоча воно може використовуватись за бажанням). Тим не менше, потрібне впевнене користування загальноповживаними програмами й операційними системами (з метою подання електронних матеріалів – електронна пошта, платформи Microsoft Teams, Zoom, Telegram, Moodle тощо). Також для курсу бажане володіння мінімальними навиками роботи з базами та масивами даних й інформації.</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: практичні/самостійні тощо – 35% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 35); контрольні заміри (модулі) – 15% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 15); залік – 50% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 50). Підсумкова максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Письмові та проектні роботи: Очікується, що студенти виконують декілька видів письмових робіт, серед яких вирішення кейсів, а також розрахункові роботи.</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування і втручання в роботу інших студентів становлять, однак не обмежують прикладів можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак цього є підставою для незарахування тієї або іншої роботи студента викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відповідно, жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції та практичні заняття курсу. Студенти повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися всіх термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед основних і додаткових.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні й поточному навчанні, в самостійній роботі і бали підсумкового заліку (в комбінованому форматі). При цьому, обов'язково враховуються присутність на заняттях й активність студента під час практичного заняття, списування і плагіат, несвоєчасне виконання поставлених завдань. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку</p>	<p><i>Орієнтований перелік питань до заліку:</i></p>

1. Політичний інститут та інституція: суть і диференціація понять.
2. Неінституціоналізм як теоретико-методологічний підхід до аналізу політичних інститутів та інституцій.
3. Політична інституціоналізація: визначення та детермінування.
4. Кількісний порівняльний аналіз політичних інститутів: сутність та структуризація підходу.
5. Індекси, індикатори, маркери, вимірювання: категоріальний апарат кількісного порівняльного аналізу політичних інститутів.
6. Методи порівняльних досліджень політичних інститутів на підставі індексів: становлення та класифікація.
7. Засади структурування кількісних вимірювань політичних інститутів.
8. Теорія "замороження" і "розмороження" партійних систем.
9. Закон кубічного кореня.
10. Закон ("перший закон") і гіпотеза ("другий закон") Дюверже.
11. Закон мінімально-переможних коаліцій.
12. Теорема серединного виборця.
13. Теорія централізації та децентралізації.
14. Гіпотеза всеохоплення.
15. Закон Вагнера.
16. Демократія та демократизація – кількісні виміри порівняльного політологічного аналізу (індивідуальні проекти).
17. "Новий індекс демократизації" К. Херпфера.
18. Демократія/автократія і демократизація/авторитаризація: кількісні виміри аналізу (організаційні проекти):
19. Проект "Політія".
20. Проекти Тату Ванханена (Гельсінського університету).
21. Громадянські права і політичні свободи у проекті "Свобода у світі» від "Freedom House".
22. Політична трансформація: кількісні виміри порівняльного аналізу.
23. Проекти "Freedom House" "Нації у транзиті" і "Країни на роздоріжжі".
24. Проекти фонду Бертельсманна: індекси трансформації і сталого урядування.
25. Проекти організації "Transparency International": індекс сприйняття корупції, світовий барометр корупції та індекс хабародавців.
26. Глобалізація: кількісні виміри порівняльного аналізу.
27. КОF індекс глобалізації та індекс глобалізації А.Т. Kearney.
28. CSGR індекс глобалізації та GlobalIndex проекту "TransEurope".
29. Індекс глобалізації Маастрихтського університету.
30. Конституціоналізм і кількісні виміри політичного аналізу.
31. Кількісна оцінка та порівняння систем правління, розподілу і злиття політичної влади.
32. Модель Р. Елгі: конституційні системи правління.
33. Модель М. Шугарта та Дж. Кері: класифікація політичних систем.
34. Модель А. Кроувела: президенціалізація і парламентаризація.
35. Модель О. Зазнаєва: індекс форми правління.
36. Кількісні виміри порівняння соціополітичних поділів (індекс Джині, індекс Алфорда).
37. Підходи до наукового аналізу і порівняння інституту президентства.
38. Оцінювання сили президентських повноважень: кількісні підходи.

39. Оцінювання сили президентських повноважень М. Шугарта і Дж. Кері.
40. Модель сили президентських повноважень Дж. МакГрегора.
41. Модель вимірювання сили президентів О. Норгаарда і Л. Йоханнсена.
42. Оцінювання сили повноважень президентів Дж. Хеллмана і Т. Фрая.
43. Модель визначення президентських повноважень К. Лакі.
44. Модель вимірювання сили президентських повноважень А. Сіароффа.
45. Визначення сили повноважень президентів К. Армінгеона і Р. Карей.
46. Синтетичні підходи до оцінювання сили президентів Р. Елгі і Д. Дойла.
47. Індекс президенціалізації за методикою А. Кроувела.
48. Методика визначення сили президентських повноважень Е. Тагісва.
49. Українські моделі вимірювання сили президентів.
50. Порівняння моделей вимірювання сили президентів. Зіставний підхід О. Зазнаєва. Мультипарадигмальний підхід Дж. Фортін. Синтетичний підхід.
51. Терміни повноважень президентів: політичні й економічні наслідки.
52. Індекс ефективної кількості кандидатів у президенти.
53. Стабільність урядів: кількісні виміри порівняльного аналізу.
54. Сутність, індикатори та способи вимірювання урядової стабільності.
55. Типи урядів та урядова стабільність. Індекс мінімально-переможних коаліцій.
56. Виконавчо-законодавчі відносини та урядова стабільність. Конфлікт у системі виконавчої влади.
57. Партійно-виборчі детермінанти урядової стабільності.
58. Кількісні конструкції коаліційності.
59. Індекс композиції урядових кабінетів (індекс Шмідта). Норма ідеологічного розриву урядів. Індекс ідеологічної різноманітності урядів Додда.
60. Міністерська стабільність. Співвідношення з урядовою стабільністю.
61. Маркерний аналіз сили повноважень прем'єр-міністрів.
62. Ефективність урядів і систем урядування: кількісні виміри аналізу.
63. Суть і підходи до аналізу ефективності урядів та систем урядування.
64. Внутрішні параметри урядової ефективності.
65. Зовнішні параметри ефективності урядів і систем урядування (модель Кауфмана, Краайа та Мастрюцці "The Worldwide Governance Indicators").
66. Порівняння сили повноважень парламентів: кількісні виміри аналізу (модель С. Фіша та М. Кроєніга, модель Н. Панчак-Бялоблоцкої).
67. Політична структуризація парламентів: кількісні виміри аналізу. Визначення, суть, індикатори, маркери, рівні.
68. Кількісні атрибути та моделі бікамералізму.
69. Партійно-фракційні індикатори структуризації парламентів: кількісні виміри аналізу (сила, інституціоналізація, стійкість та стабільність).
70. Структуризація парламентів на рівні комітетів: кількісний аналіз (сила, розмір, кількість та інституціоналізація).
71. Парламентська мінливість: дефініювання та операціоналізація.
72. Парламентська й електоральна мінливість. Індекс диспропорційності виборчих систем.
73. Коливання голосів і парламентська мінливість. Парламентський закон "кубічного кореня", формула "правильного куба".
74. Абсолютна кількість партій: розрахунок та значення.
75. Ефективна кількість партій: операціоналізація і шляхи вимірювання. Моделі Лааксо і Таагапери, Молінера, Данлеві і Бусека, Голосова.

	<p>76. Концепт релевантності партій. Відносний розмір найбільших та найменших партій.</p> <p>77. Показник двопартійності партійних систем.</p> <p>78. Визначення партійної фракціоналізації та фрагментації.</p> <p>79. Операціоналізація партійної фракціоналізації: індекси фракціоналізації Рея, індекс Данлеві-Бусека, індекс гіперфракціоналізації Вільдгена.</p> <p>80. Концепт та виміри домінуючої партії. Типи партійного домінування (моделі Бусека, Данлеві, Богаардса, Пемпела, Блонделя, Сарторі, О'Лірі).</p> <p>81. Концепт основної (системної) партії (модель Шофілда, Грофмана та Фельда).</p> <p>82. Концепт сильної партії (моделі Лейвера, Шепсла, Шофілда, Грофмана).</p> <p>83. Індекси партійної влади (індекс Баншофа, індекс Шеплі-Шубіка).</p> <p>84. Ідеологія і поляризація у партійних системах: визначення.</p> <p>85. Вимірювання ідеологічного розмаїття партій. Індекс ідеологічності. Зважений індекс ліво-правої електоральної поляризації Бенюта і Лейвера.</p> <p>86. Політичний спектр: індикатори та маркери порівняльного аналізу.</p> <p>87. Одновимірні/одноосьові моделі політичного спектра.</p> <p>88. Багатовимірні/багатоосьові моделі політичного спектра.</p> <p>89. Партійні системи: кількісні виміри порівняльного аналізу.</p> <p>90. Моделі партійних систем Ж. Блонделя і Дж. Сарторі: кількісний зріз.</p> <p>91. Стабільність, стійкість й інституціоналізація партійних систем.</p> <p>92. Концептуальне визначення електоральної мінливості (волатильності).</p> <p>93. Кількісні виміри електоральної мінливості (індекси Педерсена, Варвіка, Бартоліні, Мейра, загальної електоральної та парламентської мінливості, електоральна мінливості між виборчими та парламентськими блоками).</p> <p>94. Системи пропорційного представництва (або розподіл мандатів у пропорційних виборчих системах).</p> <p>95. Методи найбільшого залишку (квоти Хейра, Хагенбах-Бішофа, Друпа, імперіалі, нормальна та посилена імперіалі).</p> <p>96. Методи найбільшого середнього (метод д'Хондта).</p> <p>97. Методи дільників (метод найменшого і найбільшого дільника, середнє арифметичне та геометричне, середнє гармонічне, датська система, метод Сант-Лаге, модифікований метод Сант-Лаге, угорський метод Сант-Лаге).</p> <p>98. Інші методи розподілу мандатів у пропорційних виборчих системах (Хантінгтона, Адамса). Порівняння методів розподілу мандатів у парламенті.</p> <p>99. Пропорційність/диспропорційність виборчих систем і формул.</p> <p>100. Визначення пропорційності та диспропорційності виборчих систем.</p> <p>101. Індекси пропорційності виборчих систем (індекси максимальних відхилень, Рея, Алескерова-Платонова, Салаі, квадратичні індекси).</p> <p>102. Індекси пропорційності виборчих систем (індекси Грофмана, Макі-Роуза, Гатєва, Гюнтера, Монро).</p> <p>103. Індекси диспропорційності виборчих систем (індекси диспропорційності Грофмана, найменших квадратів Галлахера, диспропорційності Рея, а також диспропорційності виборчих систем Луземор-Хенбі).</p> <p>104. Індекси диспропорційності виборчих систем (індекси диспропорційності Сант-Лаге, переважного співвідношення Таагепери/Лааксо, максимальної девіації виборчих систем Галлахера, диспропорційності Лейпхарта).</p> <p>105. Індекс близькості (проксимальності) виборів.</p>
Опитування	Анкету-оцінку для оцінювання якості курсу буде надано по завершенню

	курсу.
--	--------

Схема курсу "Політичні інститути: кількісні виміри аналізу"

Тиж. / год	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література / Ресурси в інтернеті	Завдання, год.	Термін виконання
1 5,0 год.	<p>Тема 1. Доказова політологія і кількісні виміри порівняльного аналізу політичних інститутів. Теоретичні ефекти політичних інститутів. Кількісний компаративний аналіз політичних інститутів: концептуалізація понять та теоретико-методологічна структуризація підходу. Індекси, індикатори, маркери, вимірювання: понятійно-категоріальний апарат кількісного порівняльного аналізу політичних інститутів. Методи порівняльних досліджень політичних інститутів на основі індексів становлення та класифікація. Теоретико-методологічні засади структурування кількісних вимірювань політичних інститутів. Теоретичні ефекти політичних інститутів. Теорія "замороження" партійних систем. Закон кубічного кореня. Закон Дюверже. Закон мінімально-переможних коаліцій. Теорема серединного виборця. Теорія централізації та децентралізації. Гіпотеза всеохоплення. Інші теоретичні ефекти політичних інститутів ("вирва причинності", теорія "початкового розташування", "дилема в'язня", закон Тінгстена, теорія перехресного тиску).</p>	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 3 год.	<ul style="list-style-type: none"> - Зеленько Г. Методологія порівняльних досліджень // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. 2010. Вип. 3. С. 184–189. - Кармазіна М., Могилевець О. Становлення і розвиток порівняльної методології в політичних дослідженнях // Політичний менеджмент. 2006. № 5. С. 3-17. - Рубанов В. Взаємообумовленість кількісних і якісних методів і процедур політичної аналітики // Політичний менеджмент: наук. журнал. 2011. № 3. С. 52-60. - Сучасні методи та інструменти політичної науки: колективна монографія (за результатами серії теоретичних і практичних воркшопів у рамках проекту "Удосконалення методів та інструментів політології в Україні: вплив університетів країн Вишеградської четвірки" від 13–15 вересня 2019 року) / за наук. ред. Віталія Литвина. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. 296 с. - Шубін С. Політичний маркетинговий аналіз як метод дослідження політичних процесів // Політичний менеджмент: науковий журнал. 2005. № 2. С. 127-137. - Larsen S. Theory and Methods in Political Science: First Steps to Synthesize a Discipline. East European Monographs, 2005. 650 p. - Marsh D., Stoker G. Theory and methods in political science. Palgrave Macmillan, 2010. 392 p. - McNabb D. Research methods for political science: quantitative and qualitative methods. M.E. Sharpe, 2004. 571 p. - Monroe K. Contemporary Empirical Political Theory. University of California Press, 1997. 329 p. - Munck G., Snyder R. Debating the Direction of Comparative Politics: An Analysis of Leading Journals // Comparative Political Studies. 2007. Vol. 40. No. 1. P. 5-31. - Shepsle K. Analyzing Politics: Rationality, Behavior, and Institutions. W.W. Norton, 2010. 548 p. - Wiarda H. Introduction to Comparative Politics: Concepts and Processes. Belmont: Wadsworth Publishing Company, 1993. 241 p. 	Самостійна робота з окремих питань, 3 год.	1-2 тиждень
2 10,0 год.		Семінар, групова робота, дискусія, тьюторство – 2 год. Самостійна робота – 3 год.		Самостійна робота з окремих питань, 3 год.	

		Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 3 год.	<ul style="list-style-type: none"> - Бевза Б., Пилипів І., Литвин В. Методика оцінювання та порівняння сили президентів із позиції сфер повноважень: теоретизація й апробація на прикладі країн Африки // Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей. 2020. Вип. 42. С. 121–135. - Elgie R., Doyle D. Maximizing the Reliability of Cross-National Measures of Presidential Power // British Journal of Political Science. 2016. Vol. 46. No. 4. P. 731-741. - Fortin J. Measuring Presidential Powers: Some Pitfalls of Aggregate Measurement // Leibniz Institut fur Sozialwissenschaften, 2010. 38 p. - Frye T. A Politics of Institutional Choices: Post-Communist Presidencies // Comparative Political Studies. 1997. Vol. 30. No. 5. P. 523-552. 	Самостійна робота з окремих питань, 3 год.	
3 5,0 год.	<p>Тема 2. Інститут президентства. Повноваження президентів: кількісні виміри порівняльного політологічного аналізу: Частина 1. Теоретико-методологічні підходи до наукового аналізу інституту президентства. Оцінювання сили президентських повноважень: кількісні підходи. Оцінювання сили президентських повноважень М. Шугарта та Дж. Кері. Модель сили президентських повноважень Дж. МакГрегора. Модель вимірювання сили президентів О. Норгаарда і Л. Йоханнсена. Оцінювання сили президентських повноважень Дж. Хеллмана і Т. Фрая. Модель визначення президентських повноважень К. Лакі. Модель вимірювання сили президентських повноважень А. Сіароффа. Визначення сили президентських повноважень К. Армінгеона й Р. Карей.</p>	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 3 год.	<ul style="list-style-type: none"> - Hicken A., Heather S. Are All Presidents Created Equal? Presidential Powers and the Shadow of Presidential Elections // Comparative Political Studies. 2013. Vol. 46. No. 3. P. 291–319. - Johannsen L., Norgaard O. IPA: The Index of Presidential Authority. Explorations into the Measurement and Impact of a Political Institution // Paper prepared for the ECPR Joint Sessions of Workshops. Edinburgh, 28 March 4 April 2003. 16 p. - Krouwel A. The presidentialisation of Central and East European Countries // Paper prepared for presentation at the ECPR Joint Sessions Workshop on the Presidentialisation of Parliamentary democracies. Copenhagen, Denmark, April 14-19, 2000. 21 p. - Siaroff A. Comparative presidencies: The inadequacy of the presidential, semi-presidential and parliamentary distinction // European Journal of Political Research. 2003. Vol. 42. P. 287-312. - Taghiyev E. Measuring Presidential Power in Post-Soviet Countries // CEU Political Science Journal. 2006. Vol. 3. P. 11-21. - Zaznaev O. Measuring Presidential Power: A Review of Contemporary Methods // Mediterranean Journal of Social Sciences. 2014. Vol. 5. No. 14. P. 569–573. - Zaznaev O. Measuring Presidential Power in Post-Communist Countries: Rectification of Mistakes // Mediterranean Journal of Social Sciences. 2015. Vol. 6. No. 1. P. 443–449. 	Самостійна робота з окремих питань, 3 год.	2-4 тиждень
4 12,0 год.		Семінар, групова робота, дискусія, тьюторство – 2 год. Самостійна робота – 5 год.		Самостійна робота з окремих питань, 5 год.	

		<p>Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 3 год.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Бевза Б., Пилипів І., Литвин В. Методика оцінювання та порівняння сили президентів із позиції сфер повноважень: теоретизація й апробація на прикладі країн Африки // Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей. 2020. Вип. 42. С. 121–135. - Забавська Х. Квантифікаційні методики дослідження системи стримувань і противаг (оглядова стаття) // Гуманітарні візії. 2019. Вип. 5(1). С. 36–42. - Забавська Х. Політологічний аналіз основних елементів системи стримувань і противаг (оглядова стаття) // Гуманітарні візії. 2018. Вип. 4(2). С. 7–13. - Зелінська М. Індексний аналіз президентської влади за Конституцією України // Віче. 2011. С. 9-12. - Романюк А. Порівняльний аналіз позицій та компетенцій президентів у країнах Західної Європи // Інститут президентства у світі: Хто є хто / Упор.: Романюк А., Скочилас Л., Шведа Ю. Львів: ЦПД, 1999. С. 4-15. 	<p>Самостійна робота з окремих питань, 3 год.</p>	
<p>5 5,0 год.</p>	<p>Тема 3. Повноваження президентів: кількісні виміри порівняльного політологічного аналізу: Частина 2. Політичні та економічні наслідки президентства. Оцінювання сили президентських повноважень кількісні підходи. Індекс президенціалізації за методикою А. Кроувела. Методика визначення сили президентських повноважень Е. Тагієва. Українські моделі оцінювання сили президентських повноважень (моделі М. Зелінської, Ю. Сурганової, В. Литвина, Х. Забавської). Порівняння моделей вимірювання сили президентських повноважень. Зіставний підхід О. Зазнаєва. Мультипарадигмальний підхід Дж. Фортін. Мультипарадигмальний підхід Р. Елгі та Д. Дойла. Терміни повноважень президентів: політичні та економічні наслідки. Індекс ефективної кількості кандидатів у президенти.</p>	<p>Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 3 год.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Сурганова Ю. Індексний аналіз інституту президентства за змішаної форми правління в Україні // Освіта Регіону: Політологія, Психологія, Комунікації. 2009. № 3. С. 72. - Acemoglu D. Constitutions, Politics, and Economics: A Review Essay on Persson and Tabellini's The Economic Effects of Constitutions // Journal of Economic Literature. 2005. Vol. 43. No. 4. P. 1025-1048. - Elgie R., Doyle D. Maximizing the Reliability of Cross-National Measures of Presidential Power // British Journal of Political Science. 2016. Vol. 46. No. 4. P. 731-741. - Fortin J. Measuring Presidential Powers: Some Pitfalls of Aggregate Measurement // Leibniz Institut fur Sozialwissenschaften, 2010. 38 p. - Krouwel A. The presidentialisation of Central and East European Countries // Paper prepared for presentation at the ECPR Joint Sessions Workshop on the Presidentialisation of Parliamentary democracies. Copenhagen, April 14-19, 2000. - Taghiyev E. Measuring Presidential Power in Post-Soviet Countries // CEU Political Science Journal. 2006. Vol. 3. P. 11-21. - Zaznaev O. Measuring Presidential Power: A Review of Contemporary Methods // Mediterranean Journal of Social Sciences. 2014. Vol. 5. No. 14. P. 569–573. - Zaznaev O. Measuring Presidential Power in Post-Communist Countries: Rectification of Mistakes // Mediterranean Journal of Social Sciences. 2015. Vol. 6. No. 1. P. 443–449. 	<p>Самостійна робота з окремих питань, 3 год.</p>	<p>4-6 тиждень</p>
<p>6 12,0 год.</p>		<p>Семинар, групова робота, дискусія, тьюторство – 2 год. Самостійна робота – 5 год.</p>		<p>Самостійна робота з окремих питань, 5 год.</p>	

	<p>Тема 4. Кількісні методи у порівняльному аналізі інститутів виконавчої влади. Стабільність й ефективність урядів і урядування. Стабільність урядів: кількісні виміри порівняльного аналізу. Індикатори та способи вимірювання урядової стабільності. Типи урядів і урядова стабільність. Індекс мінімально-переможних коаліцій. Індекс урядової сили та урядова сила перед парламентом. Міністерська стабільність. Маркерний аналіз повноважень прем'єр-міністрів. Ефективність урядів і систем урядування кількісні виміри аналізу. Внутрішні і зовнішні параметри ефективності урядів та систем урядування (модель Кауфмана, Краайа та Матруцці "The Worldwide Governance Indicators").</p>	<p>Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 3 год.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Балашова О. Електоральна волатильність як характеристика стабільності партійної системи України // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія "Історія. Філософія. Політологія". 2020. Вип. 19. С. 84-88. - Литвин В. Концептуальне визначення поняття "урядова стабільність" // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Політологія, Соціологія, Філософія. 2008. № 10. С. 37-42. - Литвин В. Типи урядових кабінетів // Політологічний вісник: Збірник наукових праць. 2008. № 37. С. 123-138. - Литвин В. Урядова стабільність крізь призму партійних детермінант країн Центральної Європи // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Політологія, Соціологія, Філософія. 2009. № 13. С. 110-118. - Литвин В. Урядова стабільність: теоретико-методологічні засади дослідження // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. 2009. № 21. С. 117-122. - Литвин В., Романюк А. Інституційні атрибути кількості, розміру та членства в постійних парламентських комітетах у європейських представницьких демократіях: порівняльний аналіз (станом на грудень 2015 року) // Політичне життя. 2016. № 3. С. 115-141. - Новиков М. Становлення та розвиток бікамералізму в історичній ретроспективі // Наукові праці. Серія: Політичні науки. 2006. Вип. 27. Т. 40. С. 57-62. - Панчак-Бялоблоцка Н. Особливості бікамералізму в Центральній і Східній Європі: порівняльний аналіз повноважень і функцій верхніх палат // Освіта регіону: Політологія. Психологія. Комунікація. 2010. № 4. С. 177-188. - Панчак-Бялоблоцка Н. Парламентська мінливість і стабільність партійних систем у Центральній Європі: досвід Вишеградської четвірки // Політологічні та соціологічні студії: Т.10. Вибірчі процеси в Україні та постсоціалістичних країнах. 2011. С. 98-120. - Панчак-Бялоблоцка Н. Теоретичні патерни й емпіричні показники стабільності урядів меншості у європейських парламентських демократіях // SHV. 2017. Vol. 3. No. С. 45-56. - Fish S. Stronger Legislatures, Stronger Democracies // Journal of Democracy. 2006. Vol. 17. No. 1. P. 5-20. - The Worldwide Governance Indicators project. URL: http://info.worldbank.org/governance/wgi/#home 	<p>Самостійна робота з окремих питань, 3 год.</p>	
7 5,0 год.	<p>Тема 4. Кількісні методи у порівняльному аналізі інститутів виконавчої влади. Стабільність й ефективність урядів і урядування + Тема 5. Парламент і інститут парламентаризму: кількісні виміри аналізу</p>	<p>Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 3 год.</p>		<p>Самостійна робота з окремих питань, 3 год.</p>	6-8 тиждень
	<p>Семінар, групова робота, дискусія, тьюторство – 2 год. Самостійна робота – 7 год.</p>		<p>Самостійна робота з окремих питань, 7 год.</p>		
8 14,0 год.	<p>Тема 5. Парламент і інститут парламентаризму: кількісні виміри аналізу. Порівняння повноважень/сили парламентів: кількісні виміри. Політична структуризація парламентів: кількісні виміри аналізу. Кількісні атрибути і моделі бікамералізму. Партійно-фракційні індикатори структуризації парламентів (сила, інституціоналізація, стійкість). Структуризація парламентів на рівні комітетів (сила, розмір, кількість та інституціоналізація). Парламентська мінливість: дефініювання й операціоналізація.</p>	<p>Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Модул. контроль 1 Самостійна робота – 3 год.</p>		<p>Самостійна робота з окремих питань, 3 год.</p>	

9 5,0 год.	<p>Тема 6. Кількість, фракціоналізація та сила політичних партій. Партійні системи. Кількість партій: політологічне трактування. Абсолютна кількість партій: розрахунок та значення. Ефективна кількість партій: операціоналізація та шляхи вимірювання. Моделі Лааксо і Таагапери, Молінера, Данлеві і Бусека, Голосова. Індекс найбільших виборчих і парламентських компонентів. Показник змагальності партій. Концепція релевантності політичних партій: теоретичне та практичне значення. Відносний розмір найбільших і найменших партій. Показник двопартійності партійних систем. Партійна фракціоналізація і фрагментація: операціоналізація емпіричних даних. Концептуальне визначення партійної (парламентської та електоральної) фракціоналізації та фрагментації. Операціоналізація партійної фракціоналізації: індекси парламентської та електоральної фракціоналізації Рея, гіперфракціоналізації Вілдгена та індекс Данлеві-Бусека. Партійна сила: порівняльне політологічне трактування. Концепція домінуючої партії способи вимірювання. Типи партійного домінування. Концепція основної (системної) партії. Концепція сильної партії. Індеси партійної влади. Індекс електоральної успішності партій. Концепція "малої партії": невизначеність і проблема аналізу. системи: кількісні виміри порівняльного аналізу. Стабільність, стійкість й інституціоналізація партійних систем: патерни аналізу. Стабілізація партійних парламентських груп на основі оцінювання парламентського обігу.</p>	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 3 год.	<ul style="list-style-type: none"> - Зарічний М. Елементи теорії соціального вибору. Львів, 2001. 160 с. - Лебедюк В. Конфігурація партійної системи України: нисхідні та висхідні тенденції // Сучасна українська політика. 2013. Вип. 28. С. 157-169. - Лебедюк В. Типологія партійних систем: минуле та сьогодення // Політичний менеджмент. 2013. Вип. 59. С. 60-69. - Литвин В. Релевантність або нерелевантність «малих» партій: теоретизація, особливості та вияви // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін. 2022. Вип. 22 (31). С. 17-26. 	Самостійна робота з окремих питань, 3 год.	
10 12,0 год.		Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 3 год.	<ul style="list-style-type: none"> - Литвин В. Урядова стабільність крізь призму партійних детермінант країн Центральної Європи // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Політологія, Соціологія, Філософія. 2009. № 13. С. 110-118. - Литвин В., Осачдук І. Теоретико-методологічні параметри і підходи до типологізації партійних систем та емпірично-порівняльні результати їх верифікації на прикладі України (1990–2016) // Політичні партії і вибори: українські та світові практики: збірник статей і тез за результатами наукової конференції "Політичні партії і вибори: українські та світові практики" (пам'яті Юрія Романовича Шведа) від 8 жовтня 2016 року / За заг. редакцією А. Романюка. Львів, 2017. С. 149-193. - Назаров М. Домінуюча партія як інструмент інституціоналізації політичного простору // Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія "Питання політології". 2016. Вип. 30. С. 55-61. - Шестак Н. Емпіричні методи дослідження політичних партій та партійних систем // Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. 2014. Вип. 5. С. 144-155. - Якименко Ю. Методологія аналізу динаміки партійних систем: основні підходи та особливості їх застосування в Україні // Політологічний вісник. 2012. Вип. 65. С. 300-309. - Computer Algorithms for Voting Power Analysis // Dennis Leech Personal Website. URL: https://homepages.warwick.ac.uk/~ecaee/index.html 	Самостійна робота з окремих питань, 3 год.	9-10 тиждень
		Семинар, групова робота, дискусія, тьюторство – 2 год. Самостійна робота – 5 год.		Самостійна робота з окремих питань, 5 год.	

11 5,0 год.		Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 3 год.	<ul style="list-style-type: none"> - Білоус Є. Проблеми та перспективи емпіричної ідентифікації ідеологічних уявлень масової свідомості // Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія "Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи". 2017. Вип. 39. С. 61-67. - Балашова О. Дослідження партійної системи через призму кількісної методології // Політичне життя. 2018. Вип. 2. С. 5-13. - Лешенок У. Можливості емпіричної ідентифікації політичних орієнтацій на основі цінностей // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. 2019. Вип 3(39). С. 105-115. - Пирог Г. Політичні орієнтації: системно-психологічний підхід // Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. 2018. Вип. 18. С. 346-351. - Bakker R. Measuring party positions in Europe: The Chapel Hill expert survey trend file, 1999–2010 // Party Politics. 2015. Vol. 21. No. 1. P. 143-152. - Heath A., Pierce R. It Was Party Identification All Along Question Order Effects on Reports of Party Identification in Britain // Electoral Studies. 1992. Vol. 11. No. 2. P. 93-105. - Helbling M., Tresch A. Measuring party positions and issue salience from media coverage: Discussing and cross-validating new indicators // Electoral Studies. 2011. Vol. 30. No. 1. P. 174-183. - Hooghe L. Reliability and validity of measuring party positions: The Chapel Hill expert surveys of 2002 and 2006 // European Journal of Political Research. 2010. Vol. 49. No. 5. P. 687-703. - Inglehart R., Welzel C. Changing Mass Priorities: The Link Between Modernization and Democracy // Perspectives on Politics. 2010. Vol. 8. No. 2. P. 551-567. - Lachat R. The impact of party polarization on ideological voting // Electoral Studies. 2008. Vol. 27. No. 4. P. 687-698. - Manifesto Project Database // WZB. URL: https://manifesto-project.wzb.eu/ - Meijers M., Zaslove A. Measuring populism in political parties: Appraisal of a new approach // Comparative political studies. 2021. Vol. 54. No. 2. P. 372-407. - Norris P. Measuring populism worldwide // Party politics. 2020. Vol. 26. No. 6. P. 697-717. - The World's Smallest Political Quiz // Advocates for Self-Government. URL: https://www.theadvocates.org/quiz/ 	Самостійна робота з окремих питань, 3 год.	
12 12,0 год.	<p>Тема 7. Партійні ідеології: кількісні виміри порівняльного аналізу. Партійна ідеологія: кількісні виміри порівняльного аналізу. Ідеологія і поляризація у партійних системах: концептуальне визначення. Вимірювання ідеологічної різноманітності партій. Індекс ідеологічності. Зважений індекс ліво-правої електоральної поляризації Бенойта і Лейвера. Політичний спектр: індикатори та маркери політологічного аналізу. Одновимірні/одноосьові моделі політичного спектру. Багатовимірні/багатоосьові моделі політичного спектру</p>	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 3 год.		Самостійна робота з окремих питань, 3 год.	11-12 тиждень
		Семинар, групова робота, дискусія, тьюторство – 2 год. Самостійна робота – 5 год.		Самостійна робота з окремих питань, 5 год.	

13 5,0 год.		Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 3 год.	<ul style="list-style-type: none"> - Балашова О. Електоральна волатильність як характеристика стабільності партійної системи України // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія "Історія. Філософія. Політологія". 2020. Вип. 19. С. 84-88. - Дроздик О., Поліщук Д. Особливості визначення результатів виборів у пропорційних виборчих системах // Щомісячний інформаційно-аналітичний журнал. 2021. Вип. 5(3). С. 25-29. - Зарічний М. Елементи теорії соціального вибору. Львів, 2001. 160 с. - Романюк А. Оцінка переваг і проблем пропорційної виборчої системи на прикладі країн Західної Європи та у світлі парламентських виборів в Україні у 2006 р. // Вибори та демократія. 2006. № 3 (9). С. 4-10. - Романюк А. Оцінка пропорційності виборчих систем країн Західної Європи та України: порівняльний аспект // Вісник Центральної виборчої комісії. 2007. Вип. 2(8). С. 58-63. - Benoit K. Which Electoral Formula Is the Most Proportional? A New Look with New Evidence // Political Analysis. 2000. Vol. 8. No. 4. P. 381-388. - Gallagher M. Comparing Proportional Representation Electoral Systems: Quotas, Thresholds, Paradoxes and Majorities // British Journal of Political Science. 1992. Vol. 22. P. 469-496. - Gallagher M. Proportionality, disproportionality and electoral systems // Electoral Studies. 1991. Vol. 10. No. 1. P. 33-51. - Kestelman P. Quantifying Representativity // Voting matters. 1999. Vol. 10. P. 7-10. - Laakso M., Taagepera R. The Effective Number of Parties: A Measure with Application to West Europe // Comparative Political Studies. 1979. Vol. 12. No. 1. P. 3-27. - Powell E., Tucker J. New Approaches to Electoral Volatility: Evidence from Post-communist Countries // SSRN Working Paper. 2009. 39 p. - Romanyuk A., Lytvyn V. Electoral performance of new political parties in Ukraine: The context of electoral volatility at the parliamentary level (1998–2019) // The Czech Journal of Political Science. 2021. Vol. 3. P. 274–292. - Sikk A. How unstable? Volatility and the genuinely new parties in Eastern Europe // European Journal of Political Research. 2005. Vol. 44. P. 391-412. 	Самостійна робота з окремих питань, 3 год.	
14 12,0 год.	<p>Тема 8. Інститути виборів та виборчих систем: кількісні виміри аналізу.</p> <p>Електоральна мінливість (волатильність). Кількісні виміри електоральної мінливості (індекси Педерсена, Варвіка, Бартоліні й Мейра, загальної електоральної та парламентської мінливості, електоральна мінливості між виборчими та парламентськими блоками). Системи пропорційного представництва (або розподіл мандатів у пропорційних виборчих системах). Методи найбільшого залишку. Методи найбільшого середнього. Методи дільників. Інші методи. Пропорційність і диспропорційність виборчих систем і виборчих формул. Індекси пропорційності виборчих систем. Індекси диспропорційності виборчих систем. Індекс близькості (проксимальності) виборів.</p>	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 3 год.	<ul style="list-style-type: none"> - Романюк А. Оцінка переваг і проблем пропорційної виборчої системи на прикладі країн Західної Європи та у світлі парламентських виборів в Україні у 2006 р. // Вибори та демократія. 2006. № 3 (9). С. 4-10. - Романюк А. Оцінка пропорційності виборчих систем країн Західної Європи та України: порівняльний аспект // Вісник Центральної виборчої комісії. 2007. Вип. 2(8). С. 58-63. - Benoit K. Which Electoral Formula Is the Most Proportional? A New Look with New Evidence // Political Analysis. 2000. Vol. 8. No. 4. P. 381-388. - Gallagher M. Comparing Proportional Representation Electoral Systems: Quotas, Thresholds, Paradoxes and Majorities // British Journal of Political Science. 1992. Vol. 22. P. 469-496. - Gallagher M. Proportionality, disproportionality and electoral systems // Electoral Studies. 1991. Vol. 10. No. 1. P. 33-51. - Kestelman P. Quantifying Representativity // Voting matters. 1999. Vol. 10. P. 7-10. - Laakso M., Taagepera R. The Effective Number of Parties: A Measure with Application to West Europe // Comparative Political Studies. 1979. Vol. 12. No. 1. P. 3-27. - Powell E., Tucker J. New Approaches to Electoral Volatility: Evidence from Post-communist Countries // SSRN Working Paper. 2009. 39 p. - Romanyuk A., Lytvyn V. Electoral performance of new political parties in Ukraine: The context of electoral volatility at the parliamentary level (1998–2019) // The Czech Journal of Political Science. 2021. Vol. 3. P. 274–292. - Sikk A. How unstable? Volatility and the genuinely new parties in Eastern Europe // European Journal of Political Research. 2005. Vol. 44. P. 391-412. 	Самостійна робота з окремих питань, 3 год.	13-14 тиждень
		Семінар, групова робота, дискусія, тьюторство – 2 год. Самостійна робота – 5 год.		Самостійна робота з окремих питань, 5 год.	

15 5,0 год.	<p>Тема 9. Інституційні виміри сучасних політичних режимів: Частина 1. Демократизація: кількісний компаративний аналіз. Демократія та демократизація: кількісні виміри порівняльного аналізу (індивідуальні проекти). Демократія/автократія і демократизація й авторитаризація: кількісні виміри аналізу (організаційні проекти). Проект "Політія". Проекти Тату Ванханена. "Свобода в світі". Свобода преси: кількісні виміри аналізу. Економічна свобода: кількісні виміри аналізу.</p>	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 3 год.	<ul style="list-style-type: none"> - Бучин М. Політологічний аналіз основних методик вимірювання рівня демократії у світі // Гуманітарні візії. 2016. № 2 (1). С. 9–13. - Литвин В. Політичні режими сучасності: інституційні та процесуальні виміри аналізу: навч. посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. С. 63–114, 449–499. - Палас Н. Індекси демократизації Т. Ванханена та організації "Freedom House" як одні з пріоритетних методів визначення рівня демократизації у кінці XIX початку XXI ст. // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. 2010. № 22. С. 117-123. - Шведа Ю. Індикатори та стратегії демократизації політичної системи // Балуцька Л., Романюк А. Перспективи політичної реформи в Україні у контексті президентських виборів 2010 року. Львів, 2009. С. 77-99. - Corruption Perceptions Index // Transparency International. URL: http://surl.li/efahb - Countries at the Crossroads // Freedom House. URL: http://www.freedomhouse.org/report-types/countries-crossroads - Freedom in the World // Freedom House. URL: http://www.freedomhouse.org/report-types/freedom-world - Global Corruption Barometer // Transparency International. URL: http://surl.li/efahj - Happy Planet Index // Happy Planet Index. URL: http://www.happyplanetindex.org/ - Human Development Index // Human Development Reports. URL: http://hdr.undp.org/en/statistics/hdi - Marshall M., Jaggers K., Gurr T. R. Polity IV: Political Regime Characteristics and Transitions, 1800-2010. URL: http://www.systemicpeace.org/polity/polity4.htm - Vanhanen T. Measures of Democracy 1810–2018: computer file, FSD1289 // Tampere: Finnish Social Science Data Archive, 2018. URL: http://surl.li/efaeo - V-Dem (Varieties of democracy) Dataset: Version 11 // V-Dem. URL: https://www.v-dem.net/en/data/data/v-dem-dataset-v11/ - Transformation index // Bertelsmann Stiftung. URL: http://www.bti-project.org/de/startseite/ 	Самостійна робота з окремих питань, 3 год.	
16 11,0 год.	<p>Тема 10. Інституційні виміри сучасних політичних режимів: Частина 2. Трансформація та глобалізація: кількісний компаративний аналіз. Політична трансформація: кількісні виміри порівняльного аналізу. Індекс людського розвитку. "Нації у транзиті" та "Країни на роздоріжжі". Проекти фонду Бертельсманна: індекс трансформації та індикатори сталого урядування. "Transparency International": індекс сприйняття корупції, світовий барометр корупції, індекс хабародавців. Глобалізація: кількісні виміри аналізу. КОФ індекс глобалізації. Індекс глобалізації А.Т. Kearney. CSGR індекс глобалізації. GlobalIndex проекту "TransEurope". Індекс глобалізації Маастрихтського університету.</p>	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 3 год.	<ul style="list-style-type: none"> - V-Dem (Varieties of democracy) Dataset: Version 11 // V-Dem. URL: https://www.v-dem.net/en/data/data/v-dem-dataset-v11/ - Transformation index // Bertelsmann Stiftung. URL: http://www.bti-project.org/de/startseite/ 	Самостійна робота з окремих питань, 3 год.	15-16 тиждень
	<p>Тема 9. Інституційні виміри сучасних політичних режимів: Частина 1 + Тема 10. Інституційні виміри сучасних політичних режимів: Частина 2</p>	Семинар, групова робота, дискусія, тьюторство – 2 год. Модул. контроль 2 Самостійна робота – 4 год.		Самостійна робота з окремих питань, 4 год.	
Разом		48 год. – ауд., 87 год. – сам.	135 год.	87 год. – сам.	